

Raport mbi menaxhimin e mbeturinave komunale

dhe mirëmbajtjen e hapësirave
publike në Mitrovicën e Veriut

Përmbajtja

1. Hyrje	3
2. Struktura e mostrës	3
3. Gjetjet e anketës	3
4. Mirëmbajtja e hapësirave publike	4
5. Mundësia e raportimit të problemeve	5
6. Problemet më të mëdha sipas mendimit të qytetarëve	5
7. Propozimet e qytetarëve për përmirësimin e gjendjes	5
8. Pyetjet për institucionet kompetente dhe mungesa e përgjigjeve	6

Raport mbi menaxhimin e mbeturinave komunale dhe mirëmbajtjen e hapësirave publike në Mitrovicën e Veriut

1. Hyrje

Menaxhimi i mbeturinave komunale dhe mirëmbajtja e hapësirave publike përbëjnë disa nga aspektet themelore të funksionimit të komunitetit lokal dhe ndikojnë drejtpërdrejt në cilësinë e jetës së qytetarëve, gjendjen e mjedisit dhe shëndetin publik. Grumbullimi dhe largimi i rregullt i mbeturinave, numri i mjaftueshëm i kontejnerëve dhe koshave, mirëmbajtja e parqeve dhe hapësirave të gjelbra, si dhe ekzistenca e një sistemi efikas për raportimin dhe zgjidhjen e problemeve komunale, përbëjnë elemente bazë të ofrimit adekuat të shërbimeve komunale.

Qëllimi i këtij hulumtimi ishte të shqyrtohej mënyra se si qytetarët e Mitrovicës së Veriut e vlerësojnë gjendjen aktuale në fushën e menaxhimit të mbeturinave dhe mirëmbajtjes së hapësirave publike, me fokus të veçantë në shpeshhtësinë e grumbullimit dhe largimit të mbeturinave, qasjen në kontejnerë dhe kosha, praninë e mbeturinave të grumbulluara ose të hedhura në mënyrë të parregullt, gjendjen e hapësirave publike, si dhe mundësinë e qytetarëve për t'i raportuar problemet te institucionet kompetente.

Hulumtimi është realizuar në mënyrë elektronike, përmes një ankete të krijuar në Google Forms. Në total janë mbledhur **14 përgjigje**. Përveç anketës, Komunës së Mitrovicës së Veriut, shërbimit kompetent të inspektimit dhe NPK "Standard" u janë dërguar kërkesa për qasje në dokumente publike dhe pyetje lidhur me çështjet e trajtuara në këtë hulumtim. Megjithatë, deri në përfundimin e këtij raporti, përgjigjet e institucioneve kompetente nuk kishin arritur.

Rezultatet e anketës duhet të interpretohen si tregues të përvojave dhe perceptimeve të pjesëmarrësve dhe jo si pasqyrim përfaqësues i qëndrimeve të të gjithë popullsisë së Mitrovicës së Veriut.

2. Struktura e mostrës

Në hulumtim morën pjesë **14 të anketuar**. Prej tyre, **9 ishin gra (64,3%), 4 burra (28,6%),** ndërsa **1 i anketuar (7,1%) nuk u deklarua për gjininë.**

Në mostër mbizotërojnë të anketuarit e grupmoshave më të reja, ndërsa numri i të anketuarve mbi 45 vjeç është i vogël. Një strukturë e tillë e mostrës përbën një nga kufizimet e hulumtimit, veçanërisht duke pasur parasysh se përvojat dhe perceptimet lidhur me shërbimet komunale mund të ndryshojnë ndërmjet grupmoshave të ndryshme.

3. Gjetjet e anketës

Një nga gjetjet më të theksuara të anketës lidhet me praninë e mbeturinave të grumbulluara dhe të hedhura në mënyrë të parregullt. **78,6% e të anketuarve, përkatësisht 11 nga 14,** kanë deklaruar se në vendbanimin ose pjesën e qytetit ku jetojnë vërejnë probleme të tilla dhe kanë përmendur lokacione konkrete. **21,4% e të anketuarve** kanë deklaruar se nuk kanë vërejtur probleme të tilla.

Lokacionet e përmendura nga qytetarët mund të grupohen në disa kategori. Grupi i parë përfshin **rrugët jashtë qendrës së ngushtë të qytetit**, ndër të cilat të anketuarit kanë përmendur rrugët Mbreti Petar, Lolla Ribar, Kolashinit dhe Çika Jovina. Grupi i dytë përfshin **parqet, hapësirat e gjelbra dhe zonat pranë objekteve publike**, përfshirë hapësirën pas Qendrës Mjekësore. Grupi i tretë përfshin **hapësirat pranë ndërtesave të banimit dhe objekteve të braktisura**, ku, sipas përgjigjeve të të anketuarve, mbeturinat mbeten jashtë sistemit të grumbullimit dhe largimit të rregullt.

Dy të anketuar kanë deklaruar se problemi nuk kufizohet vetëm në lokacione të caktuara, por është i pranishëm pothuajse në të gjitha hapësirat e gjelbra të qytetit. Kjo shpërndarje e përgjigjeve tregon se, sipas përvojave të të anketuarve, problemi nuk është i përqendruar vetëm në një ose disa pika kritike, por shfaqet veçanërisht në **pjesët periferike të qytetit, hapësirat e gjelbra dhe zonat pranë ndërtesave të banimit.**

3.2. Ritmi i heqjes së mbeturinave

Përgjigjet e të anketuarve tregojnë përvoja të ndryshme sa i përket shpeshtësisë së largimit të mbeturinave në pjesët e qytetit ku ata jetojnë.

- **21,4%** deklarojnë se mbeturinat largohen çdo ditë;
- **28,6%** deklarojnë se largohen disa herë në javë;
- **28,6%** deklarojnë se largohen një herë në javë;
- **7,1%** deklarojnë se largohen më rrallë se një herë në javë;
- **14,3%** nuk e dinë se sa shpesh largohen mbeturinat nga rruga e tyre.

Në total, **50% e të anketuarve** deklarojnë se mbeturinat largohen çdo ditë ose disa herë në javë, ndërsa **35,7%** deklarojnë se ato largohen një herë në javë ose më rrallë. **14,3% e të anketuarve** nuk kanë informacion mbi shpeshtësinë e largimit të mbeturinave. Kjo shpërndarje e përgjigjeve, nga largimi i përditshëm deri te largimi më rrallë se një herë në javë, tregon **përvoja të ndryshme të qytetarëve lidhur me ofrimin e këtij shërbimi komunal.**

Veçanërisht i rëndësishëm është fakti se **14,3% e të anketuarve** nuk e dinë se sa shpesh largohen mbeturinat nga rruga e tyre. Kjo mund të tregojë mungesë të informacionit për orarin e grumbullimit dhe largimit të mbeturinave, por nga anketa nuk mund të përcaktohet nëse kjo lidhet me mungesën e informimit apo me faktorë të tjerë.

3.3. Disponueshmëria e kontejnerëve dhe koshave

Mungesa e enëve adekuate për hedhjen e mbeturinave paraqet një tjetër problem të theksuar. **64,3% e të anketuarve, përkatësisht 9 nga 14,** mendojnë se në lagjen e tyre **nuk ka mjaftueshëm kontejnerë dhe kosha,** ndërsa **35,7%** vlerësojnë se numri i tyre është i mjaftueshëm.

Në përgjigjet e hapura përmenden veçanërisht shëtitortja e qytetit dhe parqet, ku, sipas të anketuarve, koshat ekzistues shpesh janë të stërmbushur, ndërsa në disa pjesë të shëtitores mungojnë tërësisht. Si lokacione problematike përmenden edhe rrugët jashtë qendrës së qytetit, zonat më periferike dhe hapësirat pranë ndërtesave të banimit. Në mënyrë të veçantë është përmendur hapësira pas ndërtesave në Rrugën Lolla Ribar, në afërsi të garazheve.

Është i rëndësishëm fakti se lokacionet ku qytetarët vërejnë mbeturina të grumbulluara përputhen në masë të madhe me lokacionet ku, sipas tyre, mungojnë kontejnerët ose koshat. Kjo mund të tregojë një lidhje të mundshme ndërmjet mungesës së vendeve adekuate për hedhjen e mbeturinave dhe pranisë së mbeturinave të hedhura në mënyrë të parregullt.

4. Mirëmbajtja e hapësirave publike

Të anketuarit e kanë vlerësuar mirëmbajtjen e parqeve, hapësirave të gjelbra, shesheve dhe hapësirave të tjera publike me një **notë mesatare prej 2,21,** në një shkallë nga **1 deri në 5.**

Shpërndarja e vlerësimeve është si më poshtë:

- notën **1** e kanë dhënë **28,6%** e të anketuarve;
- notën **2** e kanë dhënë **35,7%;**

- notën 3 e kanë dhënë **21,4%**;
- notën 4 e kanë dhënë **14,3%**;
- notën 5 nuk e ka dhënë asnjë i anketuar.

Në total, **64,3% e të anketuarve** e kanë vlerësuar mirëmbajtjen e hapësirave publike me notën **1 ose 2**, ndërsa vetëm **14,3%** kanë dhënë notën **4**. Asnjë i anketuar nuk e ka vlerësuar mirëmbajtjen e hapësirave publike me notën më të lartë. **Nota mesatare prej 2,21 nga 5**, së bashku me shpërndarjen e përgjigjeve, tregon se në mesin e të anketuarve mbizotëron një vlerësim negativ i gjendjes dhe mirëmbajtjes së hapësirave publike.

5. Mundësia e raportimit të problemeve

Një nga gjetjet më të rëndësishme të hulumtimit lidhet me komunikimin ndërmjet qytetarëve dhe institucioneve kompetente. **78,6% e të anketuarve, përkatësisht 11 nga 14**, kanë deklaruar se **nuk e dinë se kujt mund t'i raportojnë problemet që lidhen me higjienën komunale dhe mirëmbajtjen e hapësirave publike**. Vetëm **21,4%, përkatësisht tre të anketuar**, deklarojnë se e dinë se kujt mund t'i raportojnë një problem të tillë.

Kjo gjetje tregon një nivel të ulët të informimit të të anketuarve mbi kanalet ekzistuese të komunikimit me shërbimet kompetente. Njëkohësisht, **92,9% e të anketuarve, përkatësisht 13 nga 14**, kanë deklaruar se **nuk kanë raportuar asnjëherë mbeturina të pagrumbulluara, kontejnerë të stërmbushur, deponi ilegale ose probleme të tjera që lidhen me mirëmbajtjen e hapësirave publike**.

Vetëm një i anketuar, përkatësisht **7,1%**, ka deklaruar se ka raportuar një problem të tillë. Sipas tij, raportimi është bërë te ndërmarrja publike komunale dhe, pas raportimit, kontejnerët janë zbrazur më shpesh. Ky rast tregon se raportimi mund të pasohet nga reagimi i shërbimit kompetent, por, bazuar në një rast të vetëm, nuk mund të nxirren përfundime më të gjera mbi efikasitetin e sistemit.

Fakti se **78,6% e të anketuarve nuk e dinë se kujt mund t'i raportojnë problemet**, ndërsa **92,9% nuk kanë bërë asnjëherë një raportim të tillë**, tregon nevojën për informacione më të qarta dhe më të qasshme mbi kanalet për raportimin e problemeve komunale.

6. Problemet më të mëdha sipas mendimit të qytetarëve

Përgjigjet e hapura të të anketuarve mund të grupohen në disa kategori. Problemi i parë dhe më i shpeshtë i përmendur lidhet me **kontejnerët e stërmbushur dhe kundërmimin e pakëndshëm**. Të anketuarit deklarojnë se një gjendje e tillë ndikon drejtpërdrejt në cilësinë e jetës dhe kushtet e banimit. Problemi i dytë lidhet me mungesën e **vendeve adekuate për hedhjen e mbeturinave**, veçanërisht në shëtitore, parqe dhe pranë ndërtesave të banimit.

Grupi i tretë i përgjigjeve lidhet me punën e institucioneve dhe shërbimeve kompetente. Në këtë kontekst, të anketuarit përmendin menaxhimin e parregullt, largimin e pamjaftueshëm të mbeturinave dhe mungesën e reagimit të shërbimeve kompetente. Grupi i katërt lidhet me **sjelljen e vetë qytetarëve**, përkatësisht me mosrespektimin e rregullave për hedhjen e mbeturinave dhe nevojën për më shumë informim dhe ndërgjegjësim për mbrojtjen e mjedisit.

Prania e mbeturinave në parqe dhe hapësira të gjelbra përmendet në përgjigjet ndaj disa pyetjeve të ndryshme, gjë që tregon se ky problem përsëritet në përvojat e disa prej të anketuarve.

7. Propozimet e qytetarëve për përmirësimin e gjendjes

Të anketuarit kanë ofruar propozime konkrete për përmirësimin e menaxhimit të mbeturinave dhe mirëmbajtjes së hapësirave publike. Masa e propozuar më shpesh është **rritja e numrit të kontejnerëve**

dhe koshave për mbeturina, të cilën e kanë përmendur **9 nga 14 të anketuarit (64,3%)**. Ndërkaq, **42,9% e të anketuarve** kërkojnë **zbrazje më të shpeshtë dhe më të rregullt të kontejnerëve**.

21,4% e të anketuarve kanë përmendur si masa të nevojshme:

- vendosjen e gjobave për hedhjen e parregullt të mbeturinave dhe krijimin e deponive ilegale;
- pastrimin më të rregullt të rrugëve;
- organizimin e aksioneve për mbledhjen e mbeturinave dhe aktiviteteve të fokusuara në ndërgjegjësimin e qytetarëve.

Për shëtitoren e qytetit theksohet veçanërisht nevoja për **zbrazje më të shpeshtë të koshave, përfshirë disa herë gjatë ditës**, sidomos në periudhat kur përdorimi i hapësirave publike është më intensiv.

Një i anketuar ka propozuar vendosjen e një numri shumë më të madh të kontejnerëve në të gjithë territorin e qytetit. Ky propozim nuk duhet të interpretohet si rekomandim teknik konkret, por si tregues i perceptimit se numri aktual i vendeve të disponueshme për hedhjen e mbeturinave është i pamjaftueshëm.

Në përgjithësi, propozimet e qytetarëve mund të grupohen në tri drejtime kryesore: **përmirësimi i infrastrukturës komunale, grumbullimi dhe largimi më i rregullt i mbeturinave dhe mirëmbajtja më e mirë e hapësirave publike, si dhe rritja e përgjegjësisë dhe informimit të qytetarëve**.

8. Pyetjet për institucionet kompetente dhe mungesa e përgjigjeve

Për të krahasuar gjetjet e anketës me të dhënat zyrtare dhe për të krijuar një pasqyrë më të plotë të sistemit të menaxhimit të mbeturinave në Mitrovicën e Veriut, pyetje iu drejtuan **Komunës së Mitrovicës së Veriut, shërbimit kompetent të inspektimit dhe NPK "Standard"**.

Komuna e Mitrovicës së Veriut

Komunës së Mitrovicës së Veriut iu drejtuan pyetje që lidhen, ndër të tjera, me:

- numrin e raportimeve të qytetarëve për hedhjen ilegale të mbeturinave;
- numrin e gjobave të shqiptuara dhe të arkëtuara;
- numrin e inspektimeve të kryera;
- lokacionet ku janë evidentuar më së shumti probleme;
- ekzistencën e kamerave ose formave të tjera të mbikëqyrjes në lokacionet kritike;
- përqindjen e amvisërive të përfshira në sistemin e grumbullimit dhe largimit të rregullt të mbeturinave;
- planet për vendosjen e kontejnerëve dhe koshave të rinj;
- numrin e deponive ilegale të evidentuara;
- mënyrën e depozitimit të mbeturinave të grumbulluara;
- mjetet buxhetore të ndara për menaxhimin e mbeturinave dhe higjienën komunale;
- ekzistencën e planeve lokale dhe dokumenteve të tjera planifikuese;
- raportimet e qytetarëve lidhur me mirëmbajtjen e parqeve, hapësirave të gjelbra dhe hapësirave të tjera publike;
- fushatat dhe aktivitetet e zhvilluara për mbrojtjen e mjedisit;
- masat e planifikuara për adresimin e problemeve ekzistuese.

Shërbimi për inspektim

Një kërkesë e veçantë iu drejtua edhe **shërbimit kompetent të inspektimit**. Prej tij u kërkuar informacione mbi numrin e denoncimeve dhe kontrolleve inspektuese të kryera lidhur me hedhjen e parregullt të mbeturinave, papastërtinë dhe mosmirëmbajtjen e hapësirave publike gjatë viteve 2025 dhe 2026.

Gjithashtu, u kërkuar të dhëna mbi numrin e paralajmërimeve të lëshuara, urdhrave për kundërvajtje dhe masave të tjera të ndërmarra, numrin e personave fizikë dhe juridikë të sanksionuar, si dhe lokacionet ku është evidentuar numri më i madh i rasteve të hedhjes së parregullt të mbeturinave.

NPK “Standard”

NPK “Standard” iu dërguan pyetje lidhur me organizimin dhe kapacitetet e sistemit për grumbullimin dhe largimin e mbeturinave, përfshirë numrin e të punësuarve, pajisjet dhe automjetet në dispozicion, shpeshtësinë e zbrazjes së kontejnerëve në pjesë të ndryshme të qytetit, numrin e raportimeve të qytetarëve, lokacionet ku problemet përsëriten, si dhe numrin e kontejnerëve dhe koshave në dispozicion.

Nga ndërmarrja u kërkuar gjithashtu informacione mbi mënyrën se si qytetarët mund t’i raportojnë problemet komunale, vendin ku depozitohen mbeturinat e grumbulluara, sistemin e grumbullimit të mbeturinave të vëllimshme, aktivitetet e mundshme të riciklimit dhe ndarjes së mbeturinave sipas llojit, si dhe mirëmbajtjen e parqeve, hapësirave të gjelbra dhe hapësirave të tjera publike.

Deri në përfundimin e këtij raporti, Komuna e Mitrovicës së Veriut, shërbimi kompetent i inspektimit dhe NPK “Standard” nuk kishin dërguar përgjigje ndaj pyetjeve të parashtruara. Për këtë arsye, nuk ishte e mundur të merreshin të dhëna zyrtare lidhur me numrin e raportimeve të qytetarëve, numrin e kontrolleve inspektuese dhe sanksioneve, përqindjen e amvisërive të përfshira në sistemin e grumbullimit dhe largimit të mbeturinave, numrin dhe shpërndarjen e kontejnerëve, shpeshtësinë e zbrazjes së tyre, numrin e deponive ilegale, ndarjet buxhetore, mënyrën e depozitimit të mbeturinave dhe aspekte të tjera të funksionimit të sistemit.

Mungesa e përgjigjeve ka kufizuar mundësinë e krahasimit të gjetjeve të anketës me të dhënat zyrtare të institucioneve kompetente. Megjithatë, fakti se **78,6% e të anketuarve nuk e dinë se kujt mund t’i raportojnë problemet komunale** e thekson edhe më shumë rëndësinë e komunikimit institucional dhe qasjes në informata. Kanalet e përcaktuara qartë dhe të qasshme publikisht për raportimin e problemeve, si dhe informacionet mbi orarin e grumbullimit dhe largimit të mbeturinave, lokacionet e kontejnerëve dhe masat e ndërmarra nga organet kompetente, mund të kontribuojnë në një sistem më transparent dhe më efikas të menaxhimit të mbeturinave komunale.

Autor i raportit: Anes Demirović